

Олена Турула (Галя)
1912-2010

Олена (Галя) Чайківська Турула народилася два роки до світової заверухи, 23 листопада 1912 року в містечку Яворів, на захід від Львова. Батьки Галі – о. Теодор Чайківський і Стефанія, родом Винницька.

Москалі зразу наперли на Австріяків, і Яворів опинився під царською владою. Батька Галі, молодого українського священика й патріота, виселили вглиб Росії, а далі на Сибір. Щойно в час Революції о. Теодор повернувся в Україну, побув трохи на центральних землях і вернувся до Явора, будувати незалежну Галицьку Україну. Не довго побував при дружині й маленькій доні, треба було боронити перше Яворів, а далі Галицьку Україну, перед польським наїзником. Хрест і рушниця: капелян Української Галицької Армії (УГА), ділив долю армії на широких просторах України. Загинув у протибольшевицькій кінній розвідці десь біля Житомира. Життєпис о. Теодора Чайківського вміщений у книзі-виданню отців Василіян: "Польові духовники УГА".

українській дівочій гімназії. Система тоді була така: 4 роки народної школи, 8 літ гімназії, а після матури можна було продовжувати студії в університеті.

В гімназії Галя була активна у спорті й цілою душею в Пласті. Щороку літом була на пластових таборах у Карпатах (на Соколі). Польська влада зліквідувала (розв'язала) Пласт, але він існував далі нелегально, підпільно. Будучи у гімназії, Галя належала також до нелегальної Організації Українських Націоналістів (ОУН), звено юначок - в той час ідейна молодь переважно була активна у підпільній організації ОУН.

Одиначка Галя жила під опікою мами Стефанії. Стефанія була з багатого священничого дому, батьки дбали про освіту своїх дітей. Закінчивши учительський семінар, була професійною учителькою. За польської окупації нелегко було учителювати, але енергійна Стефанія, до того ще й добрий математик, зуміла вдержатися на фаховій праці. Вкоротці вони переїхали до Перемишля, де Стефанія вчила у Школі ім. Шашкевича, а доня Галя вчилася в

Спортивний Кружок Української Дівочої Гімназії „Спартак” в 1927 р.

Після Матури, Галя переїхала на дальші студії на політехніку в Данцігу. В той час Данціг (тепер польське місто Гданськ) і його школи були зовсім німецькими. Там вона закінчила 1934р. хемічні студії, досягнувши звання дипломного інженера. Але студії – це тільки частина її життя в Данцігу. Там діяла активна станція ОУН, і студентські корпорації, як також велика українська студентська громада (Основа). Галя була активна у всіх тих організаціях, але передусім в ОУН.

1934 рік: у Варшаві ОУН виконала атентат на польського міністра П'єрацького. Убили його пострілом з револьвера. Атентатчик зумів вирватися з облави і втік поза межі Польщі. Організатори атентату повтікали до Данціґу, щоб звідтіля переїхати до Німеччини. Галя дістала доручення перепровадити через границю одну з учасників цієї групи. Завдання це вона вміло виконала, в торбинці навіть перенесла револьвер через заставлену поліцією границю до Данціґу. Але розвідка у краю виявила їх, і Галя опинилася у варшавській польській тюрмі. Тільки притомність і тверда постава в час слідства врятували її від довголітнього покарання. Відсиділа в тюрмі несповна один рік, під час котрого учасникам процесу (т.зв. процес Бандери, Лебедя і Товаришів) дісталися тюремні кари доживотні, або по 10 літ. Їх звільнила щойно німецько-польська війна у вересні 1939р.

Галя переїхала 1935р. до Львова і працювала як шеф лабораторії української фабрики батарей "Е-КО". Зі Львова приїздила на вакації до Данціґу, а рівночасно Павло Турула приїздив туди з Мюнхену, де він кінчав докторат з хемії – і однієї такої спільної зустрічі, 1938 року, на вакаціях вони побралися. Згодом, після довгих заходів, їй вдалося дістати паспорт і виїхати до Фрайзінґу, Німеччини, куди й Павло переїхав.

У Фрайзінґу, 5-го грудня 1939р. народилася перша дитина, донька Дарія (Дада). З докторським дипломом у кишені, Павло дістав працю в харчевій індустрії у Мільгайм Рур (в західній Німеччині) й там також дістала працю Галя. Ця частина Німеччини була під сталим обстрілом американських і англійських бомбовників, кожної ночі, й теж часом за дня. В листопаді нам народився син, якого в пам'ять розстріляного брата Павла вони охрестили Петром.

З початком 1942-го року ціла родина переїхала до Львова з надією, що повертаються до звільненої від большевиків батьківщини. Не прийшлося однак довго побувати у Львові. Вже в серпні 1944 року частину багажу вислали з німецьким евакуаційним транспортом на Берлін (він пропав всеціло), а самі долучилися до військового транспорту поїздом. Переїхали спершу на Лемківщину, відтак через Криницю на Словаччину. У Братиславі задержалися близько пів року, відтак вантажним вагоном, транспортами і тягаровими поїздами доїхали до Мюнхену.

Німецька влада спрямувала цей вагон до підгірського містечка Травнштайн, і біженців примістили у малому селі Мацінґу. Там одного весняного ранку гостинцем в'їхали танки. Намальовані на танках зірки здорово нас перелякали, ми не були певні, чи не сов'єтські це зірки. Та скоро ми переконалися, що це американці.

Травнштайн зразу став осередком для втікачів зі східної Європи, полонених, виселених німцями на примусові роботи. Вся ця різношерстяна маса людей, а їх були тисячі, почали оформлюватися у національні групи та поселювалися у просторих військових касарнях. Розрісся й український табір; чоловік Галі Павло був його таборовим комендантом. В часі побуту в Травнштайні, родина збільшилася – народилася доня, яку назвали Теодора.

Згодом українську групу перекинули до Ділінґену. Родина Турулів переселилася до Нового Ульму. Крім таборових організаційних обов'язків, Павло викладав у Мюнхені харчеву хемію на фармацевтичній вищій школі, яка постала спершу під патронатом УНРА, і згодом перейшла під заряд УТГІ.

Галя була активна в Пласті у переселених таборах у Німеччині. Крім звичайних виховних сходин, пластуни влаштовували різні свята, табори, прогулянки в природу й зустрічі.

1950р. родина переїхала до Чікаґо, де поселилися на постійно. Недовго після приїзду вони купили хату в передмісті Elmwood Park, на

віддалі около десять миль від української околиці. Обставини були такі, що і Павло і Галя були змушені працювати: Павло як хемік у харчевій промисловості, Галя спершу працювала у фабриці, а згодом також знайшла посаду по фаху.

Як Павло, так і Галя включилися цілою душею в українське громадське життя. Павло займав провідні позиції у Товаристві "Самопоміч" та політичних організаціях, Галя включилася у працю Сеньйорів Пласту, а Павло допомагав як член Пласт-приятю. Наприклад, коли Пласт шукав оселю, Павло і Галя часто їздили по різних місцевостях штату Вісконсин.

У старшому віці Галя відійшла від активної участі у Пласті, однак ніколи не перестала бути членом і підтримувати діяльність Пласту.

Обоє допомагали у праці Українського Національного Музею, присвячуючи свій час в організації експонатів та як джурні у дні, коли музей був відкритий відвідувачам.

Коли засновувалася нова українська католицька парафія Святого Йосифа Обручника на північному заході Чікаґо, Павло і Галя стали парафіянами. При парафії також завирувало громадське життя, і Галя зорганізувала відділ Союзу Українок Америки. Вона довгі роки була головою 72-го відділу СУА.

Після виходу на пенсію Галя з чоловіком почали "зимувати" у Флориді. 1988 року Павло й Олена Турули відсвяткували золотий ювілей свого подружного життя, і з цієї нагоди в Чікаґо

зібралася вся родина. 1994 року вони вперше за п'ятдесят років відвідали Україну. У Києві та на західній Україні відбулося відзначення 50-ліття Української Головної Визвольної Ради (УГВР). Павло був між основоположниками тієї організації.

Павло Турула помер 18 серпня 1999 р. Від того часу Галя жила в доньки Дарки, у містечку Единборо, Пенсилвейнія.

Олена Турула померла 3 грудня 2010 року. Родина Покійної включає трьох дітей, восьмеро внуків зі сусlugами і семеро правнуків. Вічна її пам'ять!

Діти, внуки і правнуки:

Дарія МкКей з чоловіком Браяном;
Аня (МсКей) і Jeff Locke, правнук Sean;
Катя (МкКей) і Les Brown;
Стефа (МкКей) і Patrick, правнуки McKayla і Aidan;
Тиміш МкКей і Emily, внучка Annabelle;
Андрій МкКей і Dawn; внук Evan;
Петро Турула з дружиною Ксенею;
Оленка Турула;
Дора Турула.
Павло Пошиваник і Kelly, внук Левко;
Мотря (Пошиваник) і Chris Caudill, внучки Тесея і Віка.